

Jau 30 metų rūpinamės investuotojų
finansine gerove

Metinė ataskaita
2022

Alius Jakubėlis | Valdybos pirmininkas

Vadovo žodis

Pasaulis ir Lietuva

2022-aisiais

2022 m. pasaulio rinkoms buvo prasčiausi nuo 2008 m. Dauguma akcijų indeksų fiksavo dviženklus nuostolius. Ilgą laiką nematyta aukštesnė nei įprasta (2 proc.) infliacija įsismarkavo perkopdama 6-8% ribą, o Centrinų bankų kartota mantra, jog ji laikina, metų viduryje subliuško. Viltis, jog verslas pats išspręs dar Covid-19 sukeltas tiekimo grandinių problemas taip pat nepasiteisino. Prasidėjęs karas Ukrainoje dar labiau pagilino infliacijos bėdas. Dujų kaina Europoje metų viduryje šoktelėjo daugiau nei 20 kartų lyginant su 2020-2021 m. Daugelis investuotojų pradėjo ieškoti istoriškai jau pasitaikiusių panašių situacijų. Buvo prisiminti 1980-ieji, kuomet JAV Federalinių rezervų bankas kovodamas su aukšta, įsisenėjusia infliacija bazinės palūkanas pakėlė iki 20%. Centriniai pasaulio bankai antrajame metų pusmetyje buvo priversti keisti savo toną ir pradėti aktyviai kelti bazinės palūkanų normas. Europa metus baigė su 10,4% infliacija ir 2,5% bazinėmis palūkanomis, JAV 6,5% infliacija ir 4,5% bazinėmis palūkanomis. Verta pastebėti, jog žvelgiant į istorinius duomenis bazinės palūkanos būdavo 0,5-1,5% aukštesnės nei infliacija, todėl esama situacija

stebima pakankamai neramiai.

Geopolitinė situacija vis dar nerami. Karas Ukrainoje tęsiasi, vakarų pasaulis deda visas pastangas Ukrainos kariniam ir finansiniam palaikymui. O Rusijos valdžia siekia nepavykusį „trijų dienų“ karą paversti ilgalaikiu konfliktu. Didelę grėsmę kelia Kinijos įsitraukimas į karą suteikiant ginkluotės Rusijai. Taip pat vis dar aktualus Taivano klausimas. Kinijos siekis prisijungti šią šalį galėtų sukelti ilgalaikių ekonominių padarinių, kadangi Taivane gaminama apie 26% viso pasaulio puslaidininkių.

Lietuva tvarkosi su iššūkiais

Po Rusijos invazijos į Ukrainą Lietuvos ekonomikos plėtra 2022 m. sumažėjo iki 1,9 proc. Visus metus ketvirtinis augimas buvo nedidelis, tačiau ketvirtąjį ketvirtį jis tapo neigiamas (-1,7 %). Sumažėjęs eksportas į kai kurias Rytų Europos šalis ir sumažėjusios privačios išlaidos varžė ekonominį aktyvumą, kadangi aukšta infliacija nebuvo kompensuota padidėjusiu darbo užmokesčiu. 2022 m. rugsėjo mėn. infliacija pasiekusi aukščiausią lygį, metų pabaigoje pradėjo mažėti dėl smukusių žaliavų kainų ir šalies →

viduje dedamų pastangų pažaboti energijos kainų augimą vartotojams, įskaitant PVM tarifo sumažinimą šilumos energijai. Su energija nesusijusi kainų infliacija, priešingai, tebėra gana didelė, atspindinti vėluojantį ankstesniais mėnesiais sparčiai didėjusių sąnaudų poveikį.

Situacija kapitalo rinkose

Visą dešimtmetį dominavusios augimo kompanijų akcijos 2022 m. buvo masiškai parduodamos ir rinkos dalyviai rinkosi saugesnes investicijas. 2022 m. praktiškai tapo saugumo užtėkio paieškomis, kuriuo tapo energetikos sektorius ir JAV doleris. Karo Ukrainoje pasekoje aukštos energetikos žaliavų kainos užtikrino puikius šio sektoriaus rezultatus, o JAV doleris pirmą kartą nuo 2002 m. pasiekė paritetą su euru. Infliacijos baimė bei kylančios bazinės palūkanų normos spaudė kapitalo rinkas, tačiau po daugelio metų išaugę obligacijų pajamingumai vėl priverstė rinkas prisiminti šią turto klasę. Aukštas svyravimas rinkose ir brangstantys pinigai įtakojo investuotojus mažintis svertus (ang. deleverage) ir tas buvo jaučiama visą antrąjį metų pusę. Ilgą laiką dalies investuotojų minimos kriptos valiutos, kaip atsvara tradicinėms turto klasėms ir galima apsauga nuo infliacijos, netapo saugumo užtėkiu esant rinkos neramumams. Didžiausia kriptos valiuta Bitcoinas per 2022 m. prarado daugiau nei 60% savo vertės.

Prognozė 2023 metams

2023 m. pasaulio BVP augimas tikėtina susitrauks nuo 3,4% iki 2,9%, infliacija turėtų sulėtėti nuo 8,8% iki 6,6%, Lietuvoje tikimasi, kad infliacija susitrauks nuo 18,9% iki 9,5%, o BVP augs 1,3%. Didžiausią įtaką pasaulio ekonomikai daro karas Ukrainoje ir aukšta infliacija su iš to išplaukiančiomis pasekmėmis. 2022 m. prasidėjus karui Europa patyrė šoką, kuomet suprato, kad

yra nepasiruošusi. Dujų rezervai, kurie buvo apytuščiai 2022 m., tokiais tapo ne atsitiktiniai. Daugelis valstybių puolė investuoti į energetinę nepriklausomybę ir pildyti dujų rezervus, taip sukeldamos šoką dujų rinkoje ir pačios to nenorėdamos padarydamos milžinišką spaudimą infliacijai augti. Dujų rezervai buvo užpildyti rugsėjo-spalio mėnesiais ir įtampa tarslūgo, dujų kainos ėmė leisti į lygius buvusius prieš

karą. Tačiau karas nesibaigė, galimas Kinijos įsikišimas tiekiant ginklus Rusijai gali turėti neigiamos įtakos ne tik karo eigai, bet ir žaliavų kainoms. Jei situacija fronte nepablogės, tikėtina, kad infliacijos piką pergyvenome. Gera žinia ta, kad Rusijos įtaka Europai mažėja, valstybės statosi dujų terminalus, investuoja į atsinaujinančią energetiką, žiemą nešąlome ir verslai nesustojo, kaip buvome gąsdinami

Rusijos valdžios.

Centriniai bankai iki metų vidurio tikėtina dar kels bazinės palūkanų normas, o jau nuo metų vidurio sulauksime laukimo periodo. Galimo palūkanų normos mažinimo šiais metais dauguma didžiausių investicinių bankų nemato. Pinigų kaina išliks aukšta, verslai dairysis alternatyvų sugriežtėjusiam bankiniam finansavimui. Obligacijos taps →

ypatingai patrauklios. Tikėtina, kad bazinė palūkanų norma Europoje pasieks 4%, o JAV 5,5%. Lietuvos ekonomikos raidai artimiausiais metais daugiausia įtakos turės Rusijos karo prieš Ukrainą eiga ir valdžios pastangos sušvelninti neigiamas ekonomines karo pasekmes. Dėl karo, įvestų sankcijų ir atsako į jas, smarkiai išaugo pasaulinės žaliavų, ypač energijos ir maisto kainos.

Remiantis Lietuvos Banko teikiamais duomenimis, 2022 m. metinė infliacija siekė 18,9%. Stiprėjant aukštesnės palyginamosios bazės efektui, sumažėjusių žaliavų kainų ir slopstančių tiekimo grandinių trikdžių poveikiui, prognozuojama, kad 2023 m. metinė infliacija mažės beveik perpus iki 9,5%.

Tikimasi 2023 m., kad lietuviškų prekių ir paslaugų paklausa užsienio rinkose sugrįš į prieškarinį lygį. Prie tokios Lietuvos Banko prognozės tikėtina, kad Lietuvos realusis BVP 2023 m. augtų 1,3%, lyginant su 2,5% 2022-aisiais. Nors prieaugis beveik du kartus mažesnis, tačiau optimistiškesnių prognozių neleidžia daryti nedingstantis neapibrėžtumas. Ženklaus nedarbo lygio išaugimo 2023 m. nesitikima. Lietuvos Bankas prognozuoja, kad nedarbo lygis 2023 m. sieks 6,7% lyginant su praėjusiais metais siekusių 6,1%. Aukštų bazinių palūkanų ir aukštos infliacijos aplinkoje šiais metais investuotojai kreips savo investicijas į privačios skolos fondus, obligacijas, pinigų rinkos instrumentus. Taip pat, tie investiciniai fondai, kurie investuoja į fizinius aktyvus (miškai, žemė, auksas ir pan.), bus geras pasirinkimas siekiantiems apsaugos nuo infliacijos. Kylant palūkanų normoms labai išauga likvidumo rizika, kad skolininkai nesugebės aptarnauti ar refinansuoti turimų paskolų, todėl labai svarbu diversifikuoti savo investicijas.

Gryni pinigai pamažu susigrąžina savo „vertę“, tačiau reikia gerai įsivertinti bankų, kuriuose jie laikomi, atsparumą. Yra didelė tikimybė, kad šiais metais matysime naujų įsipareigojimų nevykdymų bangą (angl. default), todėl svarbu gauti patikimą konsultaciją iš investicijų patarėjų, kad padėtų įvertinti visas sandorio šalies rizikas.

Per pastaruosius keletą metų investuotojai susidūrė su dideliais rinkų svyravimais ir iššūkiais, todėl labai svarbu investavimo drausmė, kantrybė ir savo investavimo tikslų įsivertinimas. Linkiu, kad šie metai būtų jums sėkmingi investuojant.■

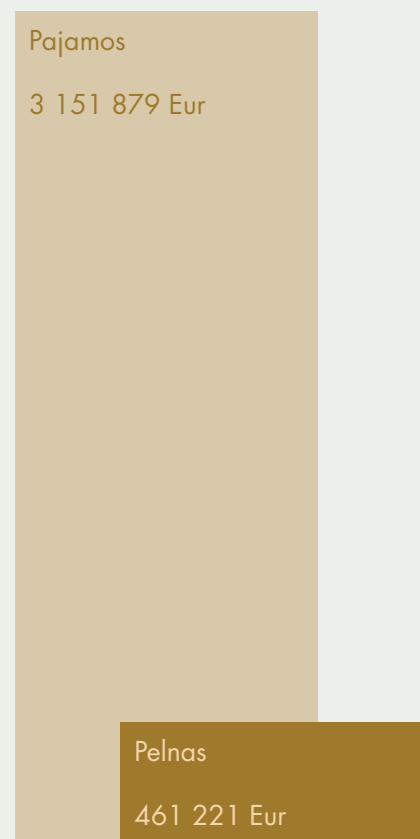

Mūsų paslaugos:

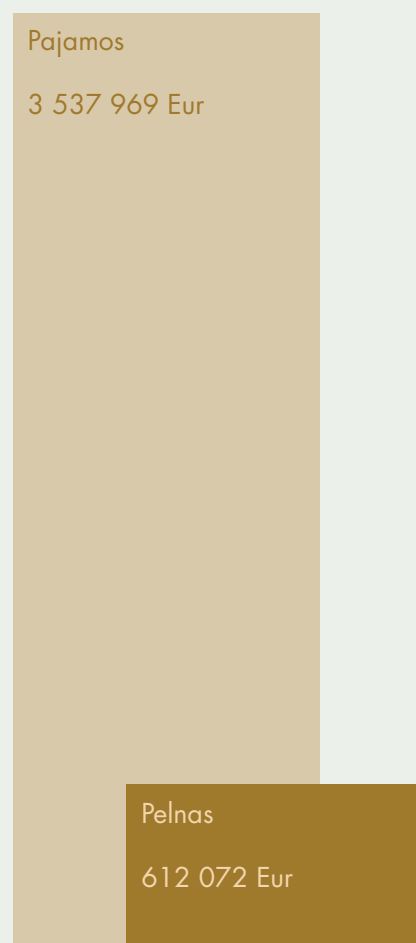
Investicinė bankininkystė
Kapitalo rinkos
Įmonių finansai
Apskaita
Depozitoriumas

Rūpinamās investuotojų finansine gerove nuo 1993-ųjų metų

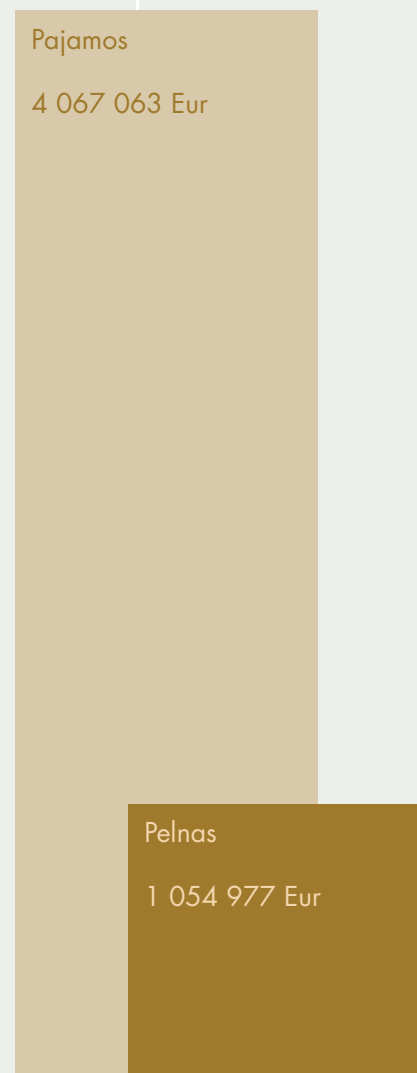
2018 m.

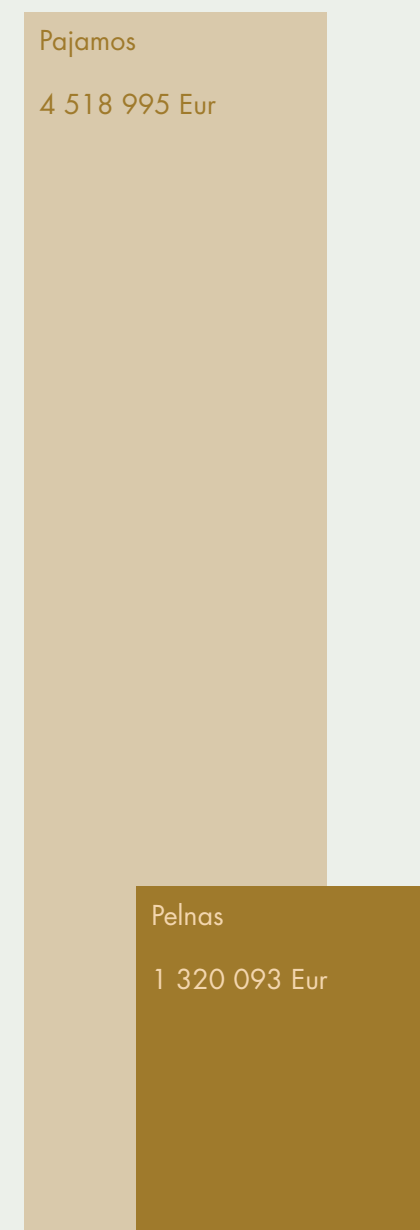
2019 m.

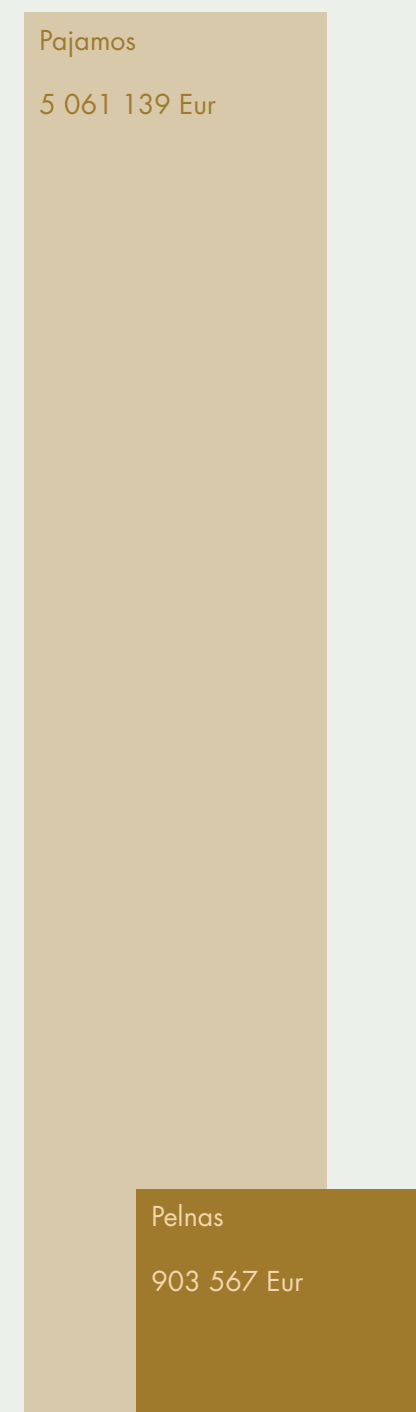
2020 m.

2021 m.

2022 m.

Mūsų rezultatai

—
13
psl.
—

Nuo
1993 metų

Viena ilgiausiai Lietuvoje veikiančių nepriklausomų investicinės bankininkystės paslaugas teikiančių įmonių

1,477 mlrd. Eur

2022 m. klientų valdomų, saugomų ir administruojamų lėšų ir vertybinių popierių vertė

150+ mln. Eur

M&A sandorių vertė

200+ mln. Eur

Pritrauktas kapitalas verslams

7

Lietuvos įmonių skaičius, kurioms padėjome su viešuoju akcijų siūlymu.

1,77 mlrd. Eur

Kapitalo rinkų skyriaus metinė prekybos apyvarta

11 fondų

11 sėkmingai išplatinti fondų, kurių bendra suma viršija 41 mln. Eur

400+

Akcijų apskaitos tvarkymas daugiau nei 400 Lietuvos bendrovių

Mūsų klientai

—
14
psl.
—

RÁTO

Inbalance
grid

MEDICINOS
BANKAS

Si Sun
Investment
Group

I Asset Management

au
gaY Group

GLENGLOSSAUGH
HIGHLAND SINGLE MALT SCOTCH WHISKY

ZABOLIS PARTNERS

Grand Hotel
Kempinski

VILKYŠKIŲ
PENINĖ
1867

'leafood

paysera

MODUS ASSET
MANAGEMENT

Grīgeo

Skuba

EWA

4WIND

OlainFarm

iCOR

e-energija

VILNIAUS PREKYBA

KE|LT
krematoriumas

BaIPol

CIRCLEPLAST

NOVATURAS

CiViNiTY

„Orion Securities“ prisijungė prie tarptautinio patarėjų tinklo „Pandea Global M&A“

„Orion Securities“ tapo oficialiu patarėjų tinklo „Pandea Global M&A“ nariu. „Pandea Global M&A“ yra tarptautinė organizacija, kuri apjungia kruopščiai atrinktas nepriklausomas įmones, konsultuojančias verslus susijungimų ir įsigijimų sandoriuose, kurių vertė svyruoja nuo 5 iki 500 milijonų eurų. „Pandea“ tinklas veikia nuo 1990 m. ir turi gausų narių skaičių net 24 valstybėse, o jų įgyvendintų sandorių vertė viršija 22 trilijonus eurų.

„Pastaruosius kelerius metus stebime didėjantį susidomėjimą tarptautiniais susijungimų ir įsigijimų sandoriais, kuriuose dalyvauja Lietuvos įmonės. Baltijos regionas tampa įdomus Europos instituciniams ir strateginiams investuotojams, o Lietuvos verslas vis dažniau ieško įsigijimo galimybių, kad galėtų plėsti savo veiklą užsienyje. Todėl manome, kad prisijungę prie „Pandea Global M&A“ tinklo galėsime sukurti vertingų bendradarbiavimo galimybių tiek klientams, tiek kolegoms iš „Pandea“, – teigia „Orion“ įmonių finansų skyriaus

vadovas Mykantas Urba.

M. Urba papildo, kad „šis prijungimas prie tarptautinio patarėjų tinklo suteikia komandai geresnę prieigą prie užsienio pirkėjų ir investuotojų, o mūsų klientams, įsikūrusiems Lietuvoje, – prieigą prie didesnio skaičiaus įsigijimo objektų, kurie atvertų naujas geografijas. Tai pat mūsų bendradarbiavimas suteiks prieigą ir galimybę konsultotis su „Pandea“ konsultantais, kurie galėtų padėti ir patarti mūsų klientams verslo plėtros užsienyje klausimais.“

Investicinės bankininkystės įmonės „Orion“ teikia visapusiškas investavimo, kapitalo rinkų ir įmonių finansų paslaugas nuo 1993 m. Ne tik konsultuojame didžiausius Lietuvos verslų savininkus susijungimų ir įsigijimų sandoriuose, bet ir padedame atrasti naujas investicines galimybes, jiems potencialiai įdomius naujus objektus plėtrai, atliekame detalius įmonių vertinimus bei analizes.■

Mūsų paslaugos

Orion paslaugos

Investicinė bankininkystė

Karolis Pikūnas
Investicinės bankininkystės skyriaus vadovas

1,477 mlrd. Eur

— 2022 m klientų valdomų, saugomų ir administruojamų lėšų ir vertybinių popierių vertė.

Teikdami profesionalias paslaugas ir asmeninį dėmesį, mes:

1

Padedame suprasti finansinių rinkų principus ir galimas rizikas;

2

Konsultuojame, kaip tinkamai suformuoti investicinį portfelį;

3

Suteikiame prieigą prie plataus spektro investicinių galimybių įvairovės;

4

Padedame pasirinkti investicinius produktus, kurie atitinka kiekvieno investuotojo individualius tikslus ir rizikos lygį.

Kapitalo rinkos

—
19
psl.
—

Mantvidas Žekas
Kapitalo rinkų skyriaus vadovas

1

Padedame suformuoti investicinį portfelį.

2

Pateikiame strategijas, kaip apsaugoti investicinį portfelį nuo potencialių rinkos svyravimų.

3

Siūlome apsidraudimo sandorius nuo nepageidaujamų valiutų ir žaliavų kainų rizikų.

4

Aktyviai prižiūrimė esamų investuotojų pozicijas. Operatyviai vykdome Jūsų pavedimus ir konsultuojame rinkų klausimais.

9:00–23:00

Esame pasiekiami telefonu, el. paštu, „Skype“, „Viber“, „WhatsApp“, „Telegram“.

1,77 mlrd. Eur

Kapitalo rinkų skyriaus metinė prekybos apyvarta.

Siūlome platų finansinių instrumentų spektrą: akcijos, obligacijos, valiutos, žaliavos ir t.t.

Įmonių finansai

—
20
psl.
—

Mykantas Urba
Įmonių finansų skyriaus vadovas

1

Padedame pritraukti alternatyvų finansavimą: obligacijos, privati skola, privatūs investuotojai.

2

Teikiame konsultacijas įmonių įsigijimų, pardavimų ar susijungimų klausimais.

3

Padedame įmonėms įžengti į vertybinių popierių biržą vykdant IPO arba obligacijų siūlymus.

200+ mln Eur

— M&A sandorių vertė

150+ mln Eur

— Pritrauktas kapitalas

Apskaita

—
21
psl.
—

Justina Nedzinskaitė
Finansų skyriaus vadovė

400+ įmonės

— Teikiame emitentų apskaitos paslaugas daugiau nei 400 Lietuvos įmonių.

AKCIJŲ APSKAITA APSKAITOS IR KITOS PASLAUGOS BENDROVĖMS

Emitentų apskaita

- AB ir UAB akcininkų, obligacijų savininkų apskaita;
- vertybinių popierių sandorių registravimas, opcijų registravimas, nereikia notarinio registravimo;
- „Escrow“ sąskaita atsiskaitymams;
- dividendų, kuponų išmokėjimas; paveldėjimai;
- emisijos registravimas depozitoriume, emitento atstovavimas depozitoriume esminių įvykių metu;
- konsultavimas akcininkų susirinkimų šaukimo klausimais, akcijų supirkimo iš smulkiųjų akcininkų organizavimas ir pan.

Rinkos formavimas

- Prekyba akcijomis Baltijos ir Varšuvos biržose;
- Paslauga teikiama 6 bendrovėms.

Depozitoriumas

—
22
psl.
—

Jolita Jonaitienė
Depozitoriumo vadovė

DEPOZITORIUMO PASLAUGOS:

- Finansinių priemonių saugojimas ir kontrolė;
- Nuosavybės teisės patikrinimas ir apskaita;
- Grynųjų aktyvų vertės teisingumo užtikrinimas;
- Investicinių vienetų/akcijų išleidimo ir išpirkimo kontrolė;
- Piniginių srautų stebėseną;
- Investavimo taisyklių kontrolė;
- Sandorių stebėseną.

267 mln. Eur

— 267 mln. EUR
prižiūrimų fondų
grynųjų aktyvų vertė.

3 valdymo įmonės; 17 fondų

— Šiuo metu
depozitoriumo
paslauga teikiama
trims valdymo
įmonėms ir
septyniolikai fondų.

Mūsų išvagos

Verslų verčių pokyčiai: pirkėjų ar pardavėjų rinkos laikais gyvename?

„Orion“ Įmonių finansų ir M&A komanda

Mykantas Urba
Įmonių finansų skyriaus vadovas

Lukas Žilinskas
Įmonių finansų skyriaus vadovo
pavaduotojas

Simas Žirgulis
Projektų vadovas

Matas Čipkus
Finansų analitikas

Erikas Šveistys
Finansų analitikas

Matas Jakubėlis
Finansų analitikas

Svarstant parduoti verslą, vienas iš pirmųjų žingsnių – suprasti jo vertę. „Orion Securities“ M&A ekspertai apžvelgia, kaip į verslo vertes žvelgia skirtingi investuotojai, ir kokie verslo verčių pokyčiai buvo pastebimi praėjusiais 2022 metais. Didžiąją dalį investuotojų, siekiančių įsigyti verslus, galima priskirti vienai iš dviejų grupių – finansinių arba strateginių investuotojų. Kadangi skirtingos investuotojų grupės turi

skirtingus reikalavimus ir prioritetus, tikėtina, kad tą patį verslą jie vertins šiek tiek kitaip.

Finansinių investuotojų prioritetai

Finansiniai investuotojai yra daugiausia įvairūs privataus ir rizikos kapitalo fondai bei privatūs investuotojai ir jų grupės. Šio investuotojų tipo investavimo laikotarpis dažniausiai svyruoja →

tarp 3 ir 7 metų, siekiant optimizuoti ir išplėsti įsigytą įmonę, auginant jos finansinius rezultatus. Šiam laikotarpiui pasibaigus, investuotojo tikslas – realizuoti investiciją, pasiekiant maksimalią grąžą investuotojams.

Finansiniai investuotojai, ieškodami įsigijimo taikinių, dažniausiai žvalgosi finansiškai stiprių ir tvarių verslų, kurie tuo pačiu pasižymėtų ir solidžiu potencialu augti. Šiuo atveju daug dėmesio skiriama įmonės istoriniams rezultatams, investicijų poreikiui, norint suprasti, koks yra normalizuotas pinigų srautas ir jo potencialas. Taip pat svarbi ir balanso struktūra – kokia yra turto bazė ir įsiskolinimo lygis. Visa tai padeda investuotojui įsivertinti, ar perkama įmonė galės aptarnauti skolos mokėjimus ir palūkanų sąnaudą, vykdyti plėtrą ir galiausiai sugeneruoti reikiamą grąžos normą.

Strateginių investuotojų prioritetai

Strateginiai investuotojai dažniausiai yra įsigijamos įmonės konkurentai, klientai, tiekėjai ar kiti šios ar gretimos rinkos dalyviai. Šie investuotojai siekia vykdyti vertikalią ar horizontalią integraciją. Tai padeda pasiekti sinergijas, kurios leidžia optimizuoti kaštus ar atverti naujus pardavimo kanalus plečiantis geografiškai ar išplečiant esamų produktų bei paslaugų pasiūlą. Kuo daugiau sinergių, kurias realu realizuoti įsigijus konkrečią įmonę, tuo daugiau vertės tai suteikia strateginiam investuotojui ir tuo daugiau jis bus pasirengęs mokėti už pirkinį. Net jeigu įsigijamos įmonės finansiniai rezultatai nėra itin geri, ji vis tiek gali būti patraukli strateginiam pirkėjui, pavyzdžiui, dėl unikalios produkto ar užimamos rinkos dalies. Pirkėjų aktyvumas pagal tipą įdomu tai, kad privataus kapitalo fondų pasitraukimų iš investicijų (angl.

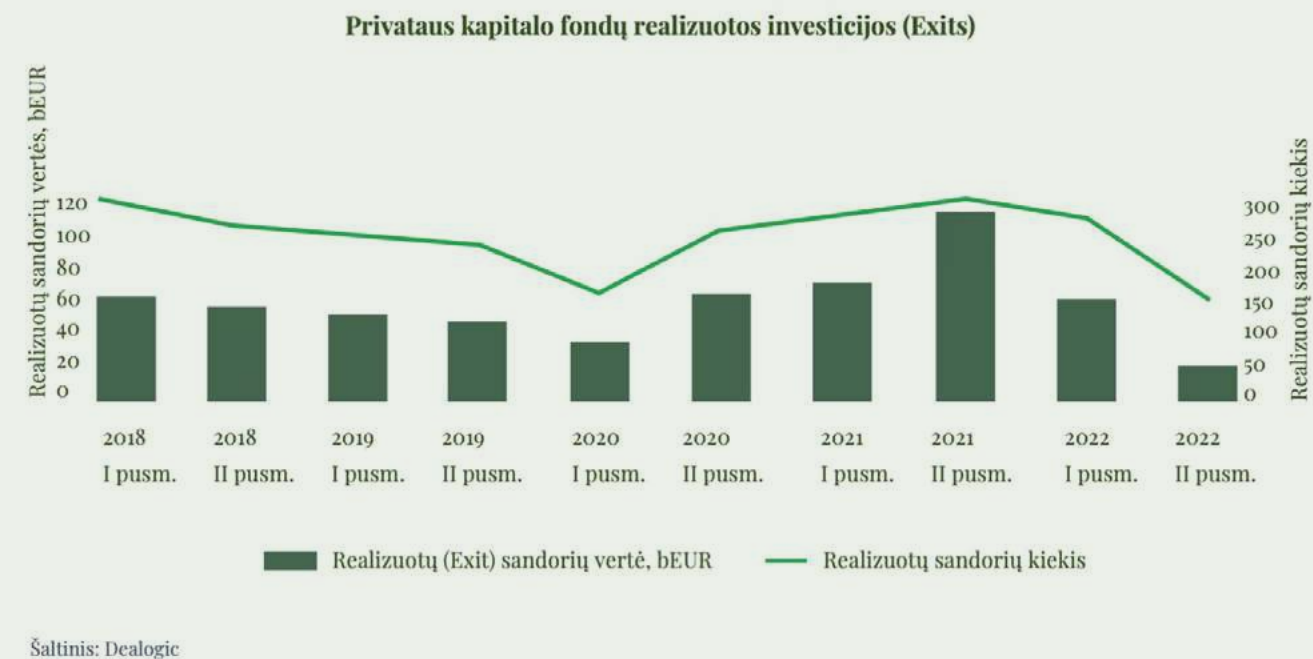
Exit) 2022 m. Europoje fiksuota mažiausiai per šį dešimtmetį ir daugiau nei perpus mažiau nei 2021 m. Tačiau tai nereiškia, kad privataus kapitalo fondai neinvestavo, nes bendra jų sandorių vertė Europoje susitraukė tik apie 20 %. Tai parodo, kad fondai pernai buvo mažiau aktyvūs, realizuodami anksčiau atliktas investicijas, o ne siekdami naujų. Tai galėjo lemti padidėjus neapibrėžtumą dėl geopolitinių ir makroekonominių iššūkių – karas, infliacija, energetikos kaštai ir kita.

Viena iš esminių priežasčių, veikiančių privataus kapitalo fondų aktyvumą ir jų siūlomų įverčių dydį, yra augančios palūkanų normos ir dėl jų stipriai „pabrangę“ pinigai. Tiek Europos Centrinis Bankas (ECB), tiek JAV Centrinis Bankas (FED) nuo pernai metų aktyviai kėlė bazinės palūkanų normas, kurios šiandien jau viršija 3–4%. Tai apsunkina privataus kapitalo fondų sandorių finansavimą ir didina paskolos aptarnavimo kaštus, paraleliai mažėja ir investicinė grąža. Todėl fondai yra tarsi įpareigoti taikyti mažesnius įverčius, siekdami užtikrinti investuotojams tą pačią grąžą.

Antra vertus, strateginiams investuotojams tai gali būti galimybių metas. Nors ne visi strateginiai investuotojai sandoriuose atsiskaito nuosavomis lėšomis, visgi finansavimas skolintu kapitalu pasitaiko rečiau, ir šis aspektas strateginius investuotojus ir jų taikomus įverčius veikia švelniau.

Investuotojų aktyvumas Baltijos regione

2022 m. Baltijos regione finansiniai investuotojai buvo netgi aktyvesni nei 2021 m. – tiek sandorių skaičiumi, tiek verte 2022 m. buvo rekordiniai. Finansiniai investuotojai atliko penkiais sandoriais daugiau, o strateginiai investuotojai įgyvendino

38 sandoriais mažiau nei 2021 m. Galima teigti, kad finansiniai investuotojai pasinaudojo galimybe įdarbinti kapitalą, kuomet dalis strateginių investuotojų buvo atsargesni ir atidėjo savo planus ateičiai dėl anksčiau minėtų priežasčių.

Investuotojų aktyvumas pagal geografiją

„Remiantis paskutinių dvejų metų statistika, pastebima, kad strateginiai investuotojai iš užsienio mažiau pabūgo investuoti į Baltijos šalyse veikiančias įmones dėl geopolitinių ir makroekonominių grėsmių, o vietiniai strateginiai investuotojai plėtros planus per įmonių įsigijimus ar susijungimus atšaukė ar atidėjo ateičiai. Tai iš dalies galima paaiškinti tuo, kad Baltijos regiono įmonės sąlyginai buvo daugiau paveiktos tiek infliacijos, tiek energetinių kaštų augimo nei, pavyzdžiui, Vakarų Europos žaidėjai, todėl ir apetitas investicijoms iš vietinių strateginių žaidėjų galimai buvo mažesnis“, – komentuoja Mykantas Urba, „Orion Securities“ įmonių finansų skyriaus vadovas.

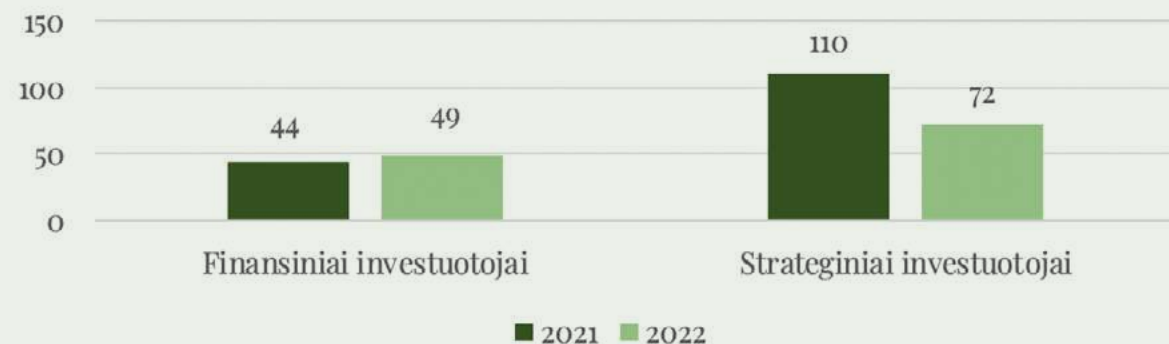
Finansinių investuotojų iš užsienio investicijos Baltijos regione 2022 m. mažėjo apie 25 %, tačiau vietinių finansinių investicijų daugėjo net 75 %. Tikėtina, kad užsienyje įsikūrę finansiniai investuotojai investavo geriau pažįstamose savo namų rinkose, o tebesitęsiantys geopolitiniai neramumai neprisidėjo pasitikėjimo Baltijos regionu.

„Todėl užsienyje įsikūrusių finansinių investuotojų pasyvumu naudojosi vietiniai finansiniai investuotojai, kurie įprastai ir taip daugiau investuoja vietinėje Baltijos rinkoje, o užsienio finansinių investuotojų atsitraukimas galimai sudarė palankesnes sąlygas įsigyti įmones Baltijos regione“, – teigia M. Urba.

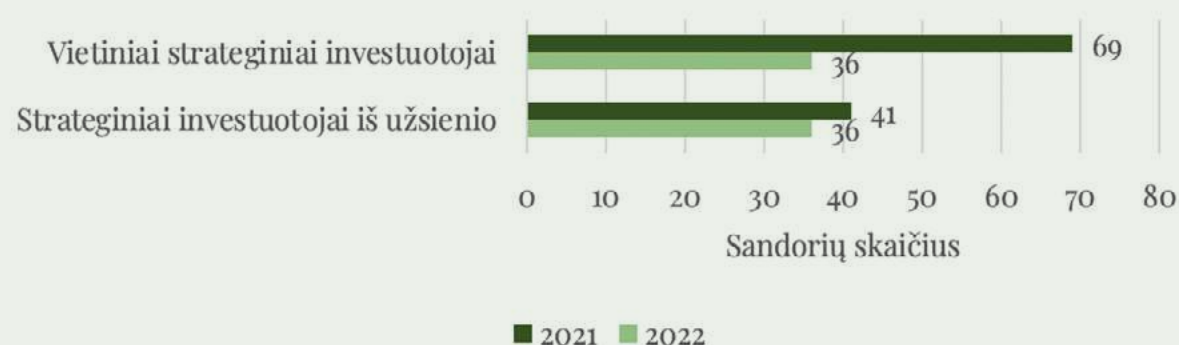
Energijos kainų svyravimai

Kalbant apie įmonių įverčius, verta paminėti, kad rekordinius M&A metus pakeitė rekordiniai elektros ir dujų kainų metai, kurie stipriai paveikė įmones, priklausomas nuo energetikos. Žiūrint į vidutinės mėnesio kainas „Nord Pool“ elektros biržoje, matoma, kad kas mėnesį elektros kainos augo net ir kelis kartus →

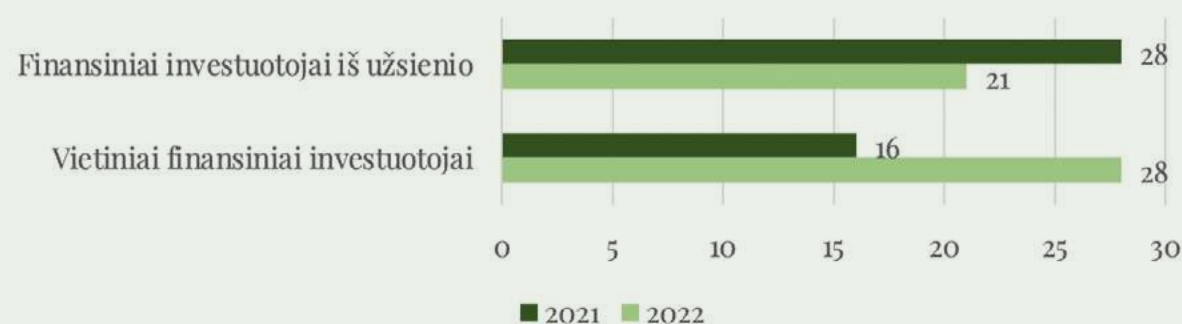
Pirkėjai pagal tipą Baltijos šalyse

Strateginių investuotojų aktyvumas Baltijos regione pagal geografiją

Finansinių investuotojų aktyvumas Baltijos regione pagal geografiją

lyginant su praėjusiais metais. Išskirtinis buvo III 2022 m. ketvirtis, kai rugpjūtį vidutinė elektros kaina už 1 kWh siekė 480 EUR ir buvo beveik 4,5 karto didesnė nei tuo pat metu 2021 m. Ta pati tendencija matoma ir dujų kainose. Įmonių, susijusių su dideliu elektros ir/ar dujų kiekio vartojimu, pelningumo maržos traukėsi, nes keleriopai išaugusių sąnaudų nebuvo galima perkelti galutiniam vartotojui. Mažėjantys užsakymai, didėjantys kaštai ir laiku neužsifikuotos kainos blogino įmonių pelningumo rodiklius, o tai paraleliai mažino ir įmonių vertes.

„Laiku elektros kainą užsifiksavusios įmonės džiaugėsi ne tik suvaldytais kaštais, leidusiais įgyvendinti metų pradžioje užsibrėžtus tikslus, bet ir galėjo būti konkurencingesnės dėl galimybės pasiūlyti produktus ar paslaugas klientams priimtinesne kaina. Tokios įmonės, laiku priėmusios tinkamus sprendimus, išvengė didelių pasekmių, stiprino pozicijas rinkoje, išlaikė ar netgi kėlė savo įmonės vertę“, – teigia Lukas Žilinskas, „Orion Securities“ įmonių finansų skyriaus vadovo pavaduotojas.

Įmonių verčių pokyčiai pasaulyje

Remiantis naujausiais „S&P Global Market Intelligence“ duomenimis, pernai daugelyje industrių pasauliniu mastu buvo matomi įmonių vertinimo daugiklių (EV/EBITDA) mažėjimai. Kylančios palūkanos, infliacija, energetikos kaštai ir kitos aplinkybės neigiamai paveikė įmonių vertes tokiuose sektoriuose kaip gamyba, paslaugos, NT, sveikatos apsauga, nekasdieninio vartojimo prekės ir paslaugos. Tačiau ne visi sektoriai patyrė vienodą poveikį, o kai kurie džiaugėsi ir verčių augimu. Kuomet dėl kylančių energetikos kainų nuo šių sąnaudų stipriai priklausomos įmonės (labiausiai gamybininkai) kentėjo, energetikos sektoriaus įmonių

vertės augo. Tokia tendencija buvo pažymėtos ir žaliavų bei kasdienių vartojimo prekių ir paslaugų sektoriaus įmonių vertės.

Apibendrinant, karas, augantis infliacijos lygis ir energetikos krizė turėjo reikšmingos įtakos šių pasekmių suvaldyti negalinčioms įmonėms ir jų finansiniams rezultatams. Bendrai mažėjantis strateginių ir finansinių investuotojų aktyvumas ir tam tikrų sektorių verčių mažėjimas indikuoja, kad pernai pasaulyje sandorių rinka labiau priklausė pirkėjams.

Vis tik nepaisant visų išskylančių iššūkių, M&A rinka 2022 m., ypač Baltijos šalyse, išliko aktyvi ir net lenkė 2020 m. sandorių rodiklius. „2023 m. pradžioje matomi pozityvūs ženklai – nors vis dar aukšta, tačiau jau mažėjanti infliacija, mažesnės bei stabilesnės energetikos kainos leidžia tikėtis, kad sandoriai M&A rinkoje aktyviai tęsis – finansiniai investuotojai toliau aktyviai sieks įdarbinti pinigus, o strateginiai pirkėjai žvalgysis papildomų sinergių galimybių ir tai leis įmonėms palaikyti savo įverčių lygį“, – apibendrina M. Urba.■

M&A rinka: investuotojų yra, bet sandoriams keliama aukštesni reikalavimai

— 29 psl. —

Nors tebesitęsiantis karas Ukrainoje, aukšta infliacija, griežta centrinių bankų politika išlieka pagrindinėmis investuotojų baimėmis, į 2023-iusius daug kas žvelgia kaip į galimybių metą. M&A sandorių rinkoje šio meto galimybes dažnai lydi išaugusi rizika, o norint jas suvaldyti, verslams reikės įdėti daugiau pastangų. Išaugusi rizika reikalauja aktyvesnio M&A patarėjų įsitraukimo, kuris galėtų užtikrinti, kad įsigijami objektai būtų nuosekliai patikrinami, o pirkimo ir pardavimo strategijos – sudaromos optimaliai. Kad suprastume ir pritaikytume esamos situacijos pamokas, turime apžvelgti sandorių rinkos statistiką, įvertinti, kas turi stipresnę įtaką – geopolitiniai lūžiai ar infliacijos augimas – bei atsižvelgti į stambių investuotojų lūkesčius šioms metams.

Pasibaigus rekordiniams 2021 m., 2022-ieji prasidėjo su nemažu optimizmu. Tačiau prastėjančios makroekonominės sąlygos darė neigiamą poveikį sandorių įgyvendinimui. „Stiprią įtaką turėjo brangstantis skolinimasis ir griežtėjančios skolos finansavimo sąlygos – keliamos palūkanų normos

apsunkino sandorių finansavimą skolintais pinigais, o tai privedė prie konservatyvesnio investicijų vertinimo“, – teigia „Orion Securities“ įmonių finansų skyriaus vadovas Mykantas Urba.

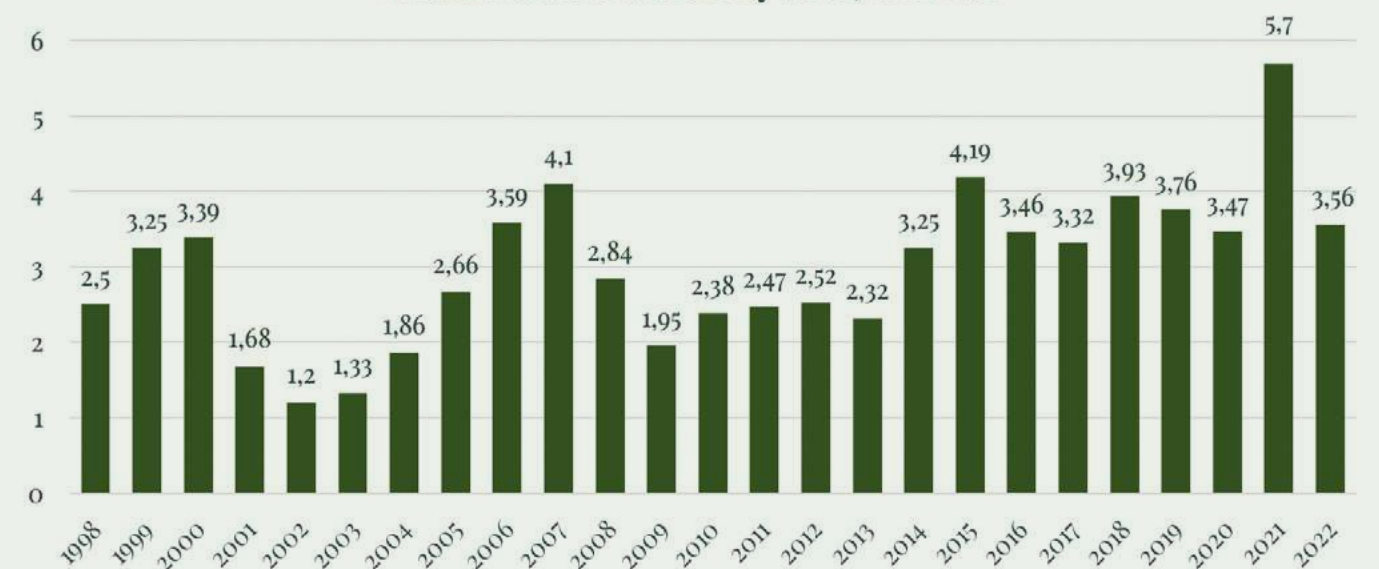
Rekordinis kritimas ar grįžtama prie istorinių vidurkių?

Lyginant 2022 m. su 2021 m., pasaulinė įsigijimų ir susijungimų (angl. mergers and acquisitions, toliau M&A) sandorių vertė susitraukė 37,5%.

Karas Ukrainoje įnešė dar daugiau sumaišties. Investuotojams nerimą kėlė saugumo klausimai, o ES sankcijos Rusijai didino energetinius kaštus, turėjo įtakos tiekimo grandinėms, o tai lėmė, kad I ketvirtį atliktų sandorių vertė mažėjo beveik 60% lyginant su tuo pačiu periodu 2021 m.

„Nors II metų ketvirtį buvo matyti atsigavimo ženklų, M&A sandorių vertė beveik prilygstantis praėjusių metų rezultatui, III ketvirtį buvo fiksuotas daugiau nei 64 % neigiamas metinis pokytis, lyginant su tuo pačiu periodu pernai. Rekordinė

Pasaulinė M&A sandorių vertė, trln. USD

nutrauktų M&A sandorių, kuriuose siekta įsigyti Europoje veikiančią įmonę, dalis siekė 43 % ir buvo didžiausia nuo 2008 m. Tai iliustruoja išaugusį neapibrėžtumą, kurį lėmė karo sukelta energetikos krizė, recesijos grėsmė ir infliacija“, – situaciją aiškina M. Urba.

Kita vertus, 2021 m. buvo rekordiniai nuo 2008 m., todėl, lygindami ilgesnio periodo duomenis, panašu, kad sugrįžtame prie istorinių vidurkių, kurie bendrame kontekste, neišskiriant 2021 m., neatrodo taip negatyviai. 2022 m. Europos M&A sandorių vertė sumažėjo 24 %, tačiau tai prilygo 21,9 % didesnei sandorių vertei Europoje nei pandemiais 2020 m. O JAV, kuri po pandemijos M&A sandorių vertė augo bene 140 %, 2022 m. patyrė daugiau nei 40 % nuosmukį. „Būtų galima teigti, kad Europos M&A rinka yra mažiau cikliška nei JAV, pasižyminti mažesniais pakilimais, bet ne tokiais dideliais kritimais“, – patikslina M. Urba.

Ar Baltijos regionas išliks patrauklus?

Karas investuotojus privertė sudvejoti Baltijos regiono patrauklumą. Makroekonominis neapibrėžtumas irgi turėjo įtakos investuotojų aktyvumui ir vertė vengti skubotų sprendimų. Statistika rodo, kad sandorių skaičius, palyginus su tuo pačiu periodu praėjusiais

metais, mažėjo apie 21 %.

Rekordiškai pasibaigę 2021 m. davė teigiamą impulsą ir 2022 m. pradžiai. Estijos vienas „Bolt“ pritraukė rekordinę 628 mln. EUR investiciją, o per I 2022 m. ketvirtį Baltijos šalyse buvo paskelbta apie 42 sandorius. Tačiau dinamika pasikeitė prasidėjus II metų ketvirčiui, kai sandorių skaičius ėmė mažėti. III metų ketvirtį sandorių buvo mažiausiai. Tačiau, nors mažėjančios apimtys indikavo sulėtėjimą, reikšmingų sandorių nestigo.

II ketvirčio pradžioje Lietuvoje įkurta kibernetinės saugos sprendimų bendrovė „Nord Security“ pritraukė 100 mln. EUR finansavimą iš stambių užsienio investuotojų, tokiu būdu pakeldama savo įvertį iki 1,6 mlrd. EUR. Geromis naujienomis pasidalijo ir finansinių technologijų startuolis „Kevin.“ iš pasaulinės reikšmės investuotojų sulaukęs 65 mln. EUR investicijos.

III ketvirtį JAV privataus kapitalo fondų valdymo bendrovė „Blackstone“ iš banko „Nordea“ įsigijo likusias „Luminor Holding“ akcijas (11,6 %). →

— 30 psl. —

Sandorio vertė siekė beveik 330 mln. EUR ir šiuo metu „Blackstone“ valdo 80 % „Luminor Holding“.

IV ketvirtį AB „Ignitis grupė“ dukterinė įmonė UAB „Ignitis renewables“ paskelbė įsigyjanti Latvijoje vystomų 300 MWp saulės projektų. Sandorio vertė siekia ~213 mln. EUR.

„Vertindami visų metų pokyčius matome, kad mūsų regiono sandorių dinamika nesiskyrė nuo globalių tendencijų – bendras sandorių skaičius mažėjo apie penktadalį. Analizuojant ketvirtines tendencijas pastebėtina, kad aktyvumas daugiausia krito III ketvirtį, kai mūsų regionas kentėjo dėl aukštumas pasiekusių dujų ir elektros kainų. Tokia dinamika leidžia spėti, kad sandorių aplinkai regione svarbesnis veiksnys buvo infliacija, o ne geopolitinis neapibrėžtumas“, – apibendrina „Orion Securities“ įmonių finansų skyriaus vadovo pavaduotojas Lukas Žilinskas.

Ko tikėtis 2023 metais?

Norėdami geriau suprasti investuotojų požiūrį į šių metų M&A rinką, „Orion Securities“ finansų analitikai atliko strateginių investuotojų apklausą. Apklaustųjų nuomonė apie M&A veiklos aktyvumą išsiskyrė. Maždaug 30 % numato M&A veiklos sulėtėjimą, tačiau 33 % mano, kad M&A rinka suaktyvės (iš jų 22 % mano, kad aktyvumas nežymiai padidės, o 11 % – kad rinka bus itin aktyvi). Apklausa rodo, kaip investuotojai stengsis mažinti rizikas M&A procese. 54% išskyrė, kad itin svarbu – prieš sandorį geriau pasirengti. Tai apima ne tik patarėjų pasirinkimą, bet ir konkretaus žmogaus įmonės viduje paskyrimą.

Investuotojams ne ką mažiau svarbus (41% apklaustųjų) bus ir išsamesnis nei įprasta įmonės patikrinimas (angl. due diligence), siekiant pažinti įmonę ir jos rizikas. Galiausiai investuotojai

rizikas mažins pasitelkdami griežtesnes finansines sąlygas (30 % apklaustųjų), kurios gali apimti atidėtus atsiskaitymus, jų pririšimus prie įmonės ateities rezultatų ir pan. L. Žilinskas teigia, jog 2023 m. Lietuvos M&A rinkoje matysime įsigijimo galimybių ieškančius stambius strateginius ir institucinius žaidėjus, kurie turi daugiau finansavimo galimybių įsigyti dalį ar visą verslą bei padėti jiems po sudėtingų 2022 m. Dabartinėje rinkoje pastebimas pirkėjų atliekamas išsamesnis patikrinimas ir jo apimtis prieš sandorį, o tai suteikia komforto pirkėjui identifikuojant potencialias rizikas bei jas įtraukiant į pirkimo-pardavimo sutarties garantijų skiltį. Atsiskaitant vis dažniau pastebimi dalinai atidėti mokėjimai, susieti su įmonės finansiniais rezultatais ateityje.

Apklausa taip pat parodo, ką investuotojai planuoja 2023 m. M&A rinkoje. 45 % dalyvių apie plėtros planus įsigyjant kitas įmones teigia, kad neketina to daryti, 37 % planuoja vieną, o likusieji 17 % net du įsigijimus. Tai rodo, kad daugiau nei pusė apklaustų strateginių investuotojų svarsto šįmet sudaryti M&A sandorį.

„Apibendrinant, praėjusiais metais lėtėjimą patyrusi M&A rinka, panašu, kad grįžta prie istorinių lygių. Makroekonominiai ir geopolitiniai iššūkiai investuotojų neatgraso nuo investicijų į Baltijos regiono bendroves, bet reikalauja geresnio pasiruošimo prieš sandorį bei detalesnių įmonių patikrinimų, kurie leistų identifikuoti rizikas ir nuo jų apsidrausti, taip pat pamatyti sinergijas, kurias galima realizuoti“, – teigia M. Urba.■

Depozitoriumas – papildoma apsauga investuotojams

„Orion“ depozitoriumo komanda (iš kairės į dešinę): Jolita Jonaitienė – depozitoriumo vadovė; Justina Nedzinskaitė – finansų skyriaus vadovė; Inga Serebrenikova – fondų kontrolės specialistė; Marius Mykolaitis – investuotojų aptarnavimo vadovas

Visi investiciniai fondai, įsteigti Lietuvoje (ar bet kurioje Europos Sąjungos šalyje), ir veikiantys pagal alternatyviųjų kolektyvinio investavimo subjektų valdytojų (AKISV); angl. – AIFMD) arba kolektyvinio investavimo subjektų įstatymus (KIS); angl. – UCITS), taip pat ir pensijų fondai turi paskirti depozitoriumą. Tokia prievolė investicinių fondų valdytojui atsiranda, kai valdomas turtas pasiekia 100 mln. Eur. Bet dažnu atveju investuotojas nežino,

ką depozitoriumas daro ir kam jo reikia. Šioje apžvalgoje „Orion“ depozitoriumo vadovė Jolita Jonaitienė paaiškina depozitoriumo funkcijas ir atsakomybes.

Depozitoriumas veikia fondo dalyvių naudai ir interesams

Depozitoriumo esminė funkcija yra saugoti fondų investuotojų investicijas, jų interesus ir užtikrinti, kad fondo valdytojas veiktų sąžiningai visų fondo investuotojų atžvilgiu. ➔

Depozitoriumo funkcijos ir paslaugos apima:

- finansinių priemonių saugojimą,
- nuosavybės teisės patikrinimą ir apskaitą,
- grynųjų aktyvų vertės teisingumo užtikrinimą,
- sandorių stebėseną,
- investavimo taisyklių kontrolę,
- investicinių vienetų/akcijų išleidimo ir išpirkimo kontrolę,
- piniginių srautų stebėseną.

Finansinių priemonių saugojimas

Įstatymai numato, jog visas fondo turtas turi būti saugomas arba apskaitomas viename depozitoriume. Finansinių priemonių saugojimas yra viena pagrindinių depozitoriumo funkcijų, nes depozitoriumas atsako fondui arba jo investuotojams už saugomą fondo turtą. Saugojimas apima nuosavybės patikrinimą, teisingą registravimą, įrašų tvarkymą, reguliarių derinimą, saugojimo rizikos įvertinimą ir stebėjimą.

Fondo finansinės priemonės visada saugomos atskiroje depozitoriumo sąskaitoje, kad bet kuriuo metu būtų galima aiškiai nustatyti, kas sudaro to fondo turtą. Tais atvejais, kai fondas įsigyja kito turto, pavyzdžiui, nekilnojamojo, depozitoriumas taiko nuosavybės teisės patikrinimo ir apskaitos reikalavimus. Tai reiškia, kad depozitoriumas patikrina fondo nuosavybės teisę į tokį turtą ir tik tada įtraukia šį turtą į fondo apskaitą. Kito fondo turto sąrašas reguliariai atnaujinamas ir patikrinimas.

Nuosavybės tikrinimui dažniausiai pasitelkiami išoriniai duomenų registrai (pvz., VĮ Registrų centras).

Užtikrinama, kad būtų laikomasi numatytų taisyklių ir apribojimų

Veikdamas fondo dalyvių naudai ir interesams, depozitoriumas atlieka

fondo atliekamų sandorių stebėseną ir prižiūri, kad fondas laikytųsi taisyklėse ir teisės aktuose numatytų investavimo apribojimų. Šiai funkcijai įgyvendinti paprastai naudojamos išankstinės ir (ar) paskesnės kontrolės priemonės. Išankstinės kontrolė gali būti taikoma, kai turtas įsigyjamas pagal iš anksto sudaromą sutartį. Pavyzdžiui, fondas pagal taisyklės investuoja į komercinės paskirties nekilnojamąjį turtą, tuomet depozitoriumas patikrina, ar naujai perkama fondo investicija yra būtent į tokios paskirties nekilnojamąjį turtą. Jei taisyklės numato, kad fondas į tokio tipo turtą gali investuoti tik tam tikrą procentą savo turto (pavyzdžiui, 30 %), depozitoriumas, dar prieš vykdant sandorį, įvertina, ar tai nepažeis fondo taisyklių ar teisės aktų apribojimų.

Paskesnės kontrolės priemonės dažniau taikomos, kai, pavyzdžiui, fondas vykdo aktyvią prekybą finansinėmis priemonėmis. Tuomet depozitoriumas numatytu reguliarumu peržiūri atliktus sandorius ir įvertina jų atitiktį fondo steigimo dokumentuose nustatytai investavimo strategijai ir taikomiems diversifikavimo apribojimams.

Ramybė investuotojui dėl teisingų investicinių vienetų vertės

Depozitoriumas prižiūri, kad Valdymo įmonės fondo grynoji aktyvų vertė (GAV) ir investicinių vienetų vertė būtų apskaičiuota pagal galiojančius apskaitos standartus, teisės aktus ir fondo taisykles. Depozitoriumas kiekvieną kartą skaičiuojant fondo GAV atlieka nepriklausomo tikrintojo vaidmenį ir įsitikina, kad apskaičiuota vertė teisinga. Jei skaičiavimuose pasitaiko klaidų, depozitoriumas jas identifikuoja ir tokios klaidos ištaisomos iki paskelbiant GAV investuotojams. Taigi, fondo investuotojas gali būti ramus ir tikras,

kad pateikta investicinio vieneto vertė atspindi tikrąją fondo situaciją ir rodo realią vertę.

Su investicinio vieneto vertės teisingu apskaičiavimu glaudžiai susijusi ir kita depozitoriumo funkcija – fondo investicinių vienetų išleidimo ir išpirkimo kontrolė. Depozitoriumas užtikrina, kad investicinių vienetų išleidimas, išpirkimas ar panaikinimas būtų vykdomi pagal fondo steigimo dokumentus ir taikytinus teisės aktus. Depozitoriumas tikrina, ar teisingas fondo vienetų skaičius, priskirtas investuotojui pagal pateiktą paraišką ir pervestą pinigų sumą. Vienetų išpirkimo atveju patikrinama, ar teisinga lėšų suma laiku pervesta fondo investuotojui, pateikusiam išpirkimo paraišką. Taip pat depozitoriumas reguliariai tikrina, ar fondo sąskaitose esančių vienetų bendras skaičius sutampa su fondo registre įrašytu bendru apyvartoje esančių investicinių vienetų skaičiumi.

Disponavimo fondo lėšomis kontrolė

Be jau išvardintų priežiūros funkcijų, depozitoriumas atlieka fondo piniginių sąskaitų, kuriose saugomos fondo lėšos, priežiūrą. Paprastai depozitoriumas turi tokių sąskaitų kontrolės mechanizmą, kuris praktiškai neleidžia valdymo įmonei disponuoti šiomis lėšomis be depozitoriumo sutikimo/patvirtinimo. Tvirtinant pavedimus visuomet atsižvelgiama, ar valdymo įmonės nurodymai neprieštaruoja teisės aktams ir fondo taisyklėms.

Depozitoriumas, siekdamas laiku pastebėti neatitikimus fondo sąskaitoje, nuolat stebi pinigų srautų pokyčius, kad galėtų įvertinti, ar visos operacijos atitinka ir visos pajamos naudojamos pagal fondo taisyklių ir teisės aktų reikalavimus. Kai vyksta sandoriai, depozitoriumas prižiūri, kad kiekviena fondui priklausanti

suma būtų pervedama į fondo sąskaitą ir laiku.

FMĮ „Orion Securities“ yra Lietuvos banko licencijuota maklerio įmonė, teikianti depozitoriumo paslaugas fondams, veikiantiems pagal AKISVĮ ir KISĮ. Depozitoriumo komandą sudaro finansų, fondų ir depozitoriumo srities profesionalai, sukaupę daugiametę patirtį didžiausiuose šalies bankuose. ■

2022-ieji: aktyvus dalyvavimas Baltijos startuolių ekosistemoje ir 3 atidžiai atrinktos investicijos

— 35
psl.
—

Matas Jakubėlis
„Orion Ventures“ vadovas

„Orion Ventures“ 2022 metais aktyviai dalyvavo visų trijų Baltijos šalių startuolių ekosistemoje: prisijungė prie Latvijos verslo angelų tinklo „LatBAN“ ir Estijos verslo angelų tinklo „EstBAN“. Šie prisijungimai įgalina pasiekti kaimyninių šalių startuolius bei plėsti bendradarbiavimo galimybes su užsienio rizikos kapitalo fondais ir verslo angelais. „Orion Ventures“ taip pat toliau žvalgėsi investicinių galimybių Lietuvoje ir prisijungė prie rizikos kapitalo fondo „ColInvest Capital“, siekdama atrasti bendrų investicinių sinergijų su Lietuvos verslo angelais.

Per 2022 metus „Orion Ventures“ įvertino daugiau kaip 100 potencialių įmonių iš visos Europos ir atidžiai išanalizavusi startuolių augimo potencialą išsirinko tris favoritus, į kuriuos ir investavo.

Pirmoji iš jų – „Leafood“ – vienas didžiausių vertikalių ūkių Europoje. „Leafood“ teikia vertikalios ūkininkavimo paslaugas, kurios yra paremtos pažangių technologijų sprendimais, užtikrinančiais patikimą tvariai užaugintų lapinių žalumynų tiekimą. Ši įmonė sudomino dėl stiprios komandos, turinčios ilgametę patirtį vertikalios ūkininkavimo ir didmeninės prekybos srityse, pasiūlyto technologinio sprendimo, leidžiančio užauginti virš tonos žalumynų per dieną ir dėl sudarytų komercinių sutarčių, kurios užtikrina augančias ateities pajamas.

Antroji investicija buvo į „Inbalance grid“, įmonę kuriančią išmanias elektromobilių įkrovimo stoteles, kurios leidžia optimizuoti elektros vartojimą bei patenkinti augantį elektros poreikį be būtinybės keisti esamą elektros instaliacijos infrastruktūrą. Vertinant tai, kad nuo 2035 m. bus uždrausti automobilių su vidaus degimo varikliais pardavimai, elektrinių automobilių skaičius Lietuvoje ir visoje Europoje kasmet tik augs. Šis augimas ir besikeičianti vartotojų elgsena renkantis automobilius ir yra stiprus „Inbalance grid“ pranašumas. Kitaip tariant, bendrovė sprendžia aktualią problemą, plėtodama visuomenei reikalingą elektrinių automobilių įkrovimo infrastruktūrą.

Taip pat „Orion Ventures“ investavo ir į vieną Estijos startuolį – bendrovę „EyeVi“, kuri siūlo užsakomąją kartografavimo technologiją, skirtą ekonomiškai efektyviam ir greitam didelio tikslumo geoduomenų surinkimui ir apdorojimui. Investavome į šią įmonę, kadangi ji siūlo unikalų sprendimą, paremtą dirbtiniu intelektu bei lidar technologija, kaip tvariai prižiūrėti kelių infrastruktūrą. Dar vienas šios įmonės pranašumų – komercinė sutartis su „Google“.

Pastaraisiais metais vis daugiau investicijų sulaukia dirbtinio intelekto, kosmoso technologijų, elektrinių ir savaeigių automobilių bei „giliųjų“ technologijų įmonės. Taip pat, visoje

Europoje po Covid-19 pandemijos suaktyvėjo investicijos į medicinos, medicinos technologijų ir biotechnologijų sektorius. Prognozuojame, kad šios sritys sulauks ir daugiau rizikos kapitalo investicijų per ateinančius kelis metus ir patys aktyviai dairomės ir vertiname startuolius, kuriančius technologijas išvardintose srityse.■

— 36
psl.
—

#start-up

„W Invest“ – investuojančių moterų klubas

—
37
psl.
—

Iš kairės: Viktorija Valantiejūtė and Deimantė Zakarauskaitė – iniciatyvos organizatorės

Moterys moterims apie investavimą

Tai tiesa, – moterys investuoja KITAIP. Tyrimai rodo, jog vyrai labiau linkę į spekuliatyvų investavimą. Jiems patinka aukštesnės rizikos produktai, dažnai sudarantys galimybę gauti galbūt didesnę grąžą.

Tuo tarpu moterys paprastai linkusios rinktis ilgesnį investavimo horizontą ir orientuojasi į bendrą ilgalaikę grąžą. Joms labiau rūpi suprasti visą galimą riziką ir turėti išeitį, jei susiklostytų nepalankios aplinkybės.

Dažnai žemos rizikos tolerancija yra naudinga ilgalaikėse investicijose. Todėl, kalbant apie investicijų valdymą, moterys iš tikrųjų pralenkia vyrus.

Ar žinojote, jog moterys per trejus investavimo metus pasiekia 0.81 proc. didesnę grąžą nei vyrai. Tad investuojant 30-iai metų, moterys termino pabaigoje pasiektų 25 proc. didesnę portfelį nei vyrai. ■

women_invest

Bendrujų pajamų ataskaita

	2022 m.	2021 m.
Paslaugų ir komisinių pajamos	5.061.139	4.518.995
Paslaugų ir komisinių sąnaudos	(1.071.119)	(794.140)
Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	3.990.020	3.724.855
Palūkanų pajamos	94.248	100.901
Palūkanų sąnaudos	(102.168)	(101.543)
Grynosios palūkanų pajamos	(7.920)	(642)
Grynasis pelnas (nuostolis) iš operacijų vertybiniais popieriais ir išvestinėmis finansinėmis priemonėmis bei operacijų užsienio valiuta	39.742	119.273
Vertės sumažėjimo pokytis ir kiti atidėjiniai	(3.920)	303
Personalo sąnaudos	(1.867.506)	(1.283.802)
Nusidėvėjimas ir amortizacija	(70.649)	(36.529)
Administracinės sąnaudos	(1.038.117)	(1.048.100)
Kitos pajamos (sąnaudos)	–	–
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	1.041.650	1.475.358
Pelno mokesčio pajamos (sąnaudos)	(138.083)	(155.265)
Grynasis pelnas (nuostoliai)	903.567	1.320.093
Kitų bendrųjų pajamų, atskaičius mokesčius	–	–
Metų bendrosios pajamos, atskaičius mokesčius	903.567	1.320.093

Finansinės būklės ataskaita

	2022 m. gruodžio 31 d.	2021 m. gruodžio 31 d.
TURTAS		
Ilgalaikis turtas		
Ilgalaikis nematerialusis turtas	6.273	3.508
Ilgalaikis materialusis turtas	207.696	256.380
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	8.058	7.495
Kitas ilgalaikis finansinis turtas	212 550	56 939
Ilgalaikio turto iš viso	434.577	324.322
Trumpalaikis turtas		
Paskolos	227.768	544.754
Išvestinės finansinės priemonės	3.983	–
Vertybiniai popieriai vertinami tikrąja verte per pelną (nuostolius)	806.728	1.280.306
Prekybos gautinos sumos ir išankstiniai apmokėjimai	1.420.590	905.469
Kitas trumpalaikis turtas	149.919	98.417
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1.046.066	867.211
Trumpalaikio turto iš viso	3.655.054	3.696.157
TURTO IŠ VISO	4.089.631	4.020.479
ĮSIPAREIGOJIMAI IR NUOSAVAS KAPITALAS		
Akcinis kapitalas	1.592.654	1.592.654
Privalomasis rezervas	159.292	159.292
Nepaskirstytasis rezultatas	930.124	1.326.557
Iš viso nuosavo kapitalo	2.682.070	3.078.503
Ilgalaikiai įsipareigojimai		
Lizingo (Finansinės nuomos) įsipareigojimai	113.667	139.106
Ilgalaikių įsipareigojimų iš viso	113.667	139.106
Trumpalaikiai įsipareigojimai		
Gautos paskolos	766.732	320.034
Išvestinės finansinės priemonės	–	–
Kiti finansiniai įsipareigojimai	13.400	32.696
Prekybos skolos	139.024	79.455
Su darbo užmokesčiu susiję įsipareigojimai	305.993	180.038
Mokėtinas pelno mokestis	–	95.418
Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	68.745	95.229
Trumpalaikių įsipareigojimų iš viso	1.293.894	802.870
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	4.089.631	4.020.479

Nepriklausomo auditoriaus išvada

Išvada dėl finansinių ataskaitų audito

Nuomonė

Mes atlikome UAB FMĮ Orion securities (toliau – „Įmonė“) finansinių ataskaitų, kurias sudaro 2022 m. gruodžio 31 d. finansinės būklės ataskaita ir tą dieną pasibaigusių metų pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaita, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita, pinigų srautų ataskaita bei aiškinamasis raštas, įskaitant reikšmingų apskaitos metodų santrauką, auditą.

Mūsų nuomone, pridėtos finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai pateikia Įmonės 2022 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir tą dieną pasibaigusių metų finansinius veiklos rezultatus ir pinigų srautus pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje.

Pagrindas nuomonei pareikšti

Auditą atlikome pagal tarptautinius audito standartus (toliau – TAS). Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“.

Mes esame nepriklausomi nuo Įmonės pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos išleistą „Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą“ (toliau – TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo reikalavimus, susijusius su auditu Lietuvos Respublikoje. Mes taip pat laikomės kitų etikos reikalavimų, susijusių su Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu ir TBESV kodeksu.

Mes tikime, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonei pagrįsti.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą. Šie dalykai buvo nagrinėjami atsižvelgiant į finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir mūsų nuomonę, pareikštą dėl šių finansinių ataskaitų, todėl atskiros nuomonės apie šiuos dalykus nepateikiame. Kiekvienas audito dalykas ir mūsų atsakas į jį yra aprašytas toliau.

Pagrindinis audito dalykas	Mūsų atsakas į audito dalyką
Paslaugų ir komisinių pajamų pripažinimas	
Įmonė teikia 3 pagrindinių tipų paslaugas: tarpininkavimo kapitalo rinkose paslaugas, įmonių finansų paslaugas ir privačios ir investicinės bankininkystės paslaugas. Kitos paslaugos (rinkos formavimas ir finansinių priemonių apskaita ir saugojimas) sudaro mažą Įmonės pajamų dalį.	Be kitų, mes atlikome šias audito procedūras:
Įmonės pajamos apskaitomos išrašant sąskaitas faktūras arba nuskaitomos tiesiai nuo klientų sąskaitų pagal sutartyse nustatytus komisinių ir kitų mokesčių tarifus.	Pajamoms, kurios apskaitomos klientams išrašant sąskaitas faktūras arba pagal sutartis, atlikome detaliuosius testus bei peržiūrėjome gautus trečiųjų šalių patvirtinimus.
Įmonės paslaugų ir komisinių pajamos 2022 m. sudarė 5,06 mln. EUR. Reikšmingi pasikeitimai, susiję su operacijų kiekiu bei taikomų komisinių ir kitų mokesčių pasikeitimu galėtų turėti reikšmingos įtakos atskaitinių metų Įmonės finansiniams veiklos rezultatams. Dėl šios sumos reikšmingumo mes manome, kad ši sritis yra pagrindinis audito dalykas.	Pajamoms, kurios apskaitomos įvykus operacijai ir už kurias apmokejimas nuskaičiuojamas tiesiai nuo kliento sąskaitos (pagal Įmonės nustatytus įkainius, kurie taip pat numatomi ir sutartyje su klientu), atlikome kontrolės testus bei detaliuosius testus.
	Patikrinome kontrolės procedūras, susijusias su atliktomis operacijomis:
	• Atsirinkome tam tikrų pajamų įrašus apskaitos sistemoje ir palyginome juos su detalizacijomis Įmonės sistemoje, kurioje fiksuojami sandoriai.
	• Atsirinktus sandorius patikrinome su operacijomis bankinėse sistemose, per kurias buvo formuojami šie sandoriai (sandorio data, suma, tipas).
	• Patikrinome, ar už atitinkamas operacijas priskaičiuotas komisinis mokestis atitinka Įmonės taikomus įkainius.
	• Testavome atliktų sandorių patvirtinimo kontroles – atsirinktas operacijas tikrinome su patvirtinančiais parašais, pavedimais, perklausėme telefoninių pokalbių metu klientų atliktus užsakymus/gautus patvirtinimus dėl transakcijų ir kt.

Kita informacija

Kitą informaciją sudaro informacija pateikta Įmonės metiniame pranešime, tačiau ji neapima finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie jas. Vadovybė yra atsakinga už kitos informacijos pateikimą.

Mūsų nuomonė apie finansines ataskaitas neapima kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios formos užtikrinimo išvados apie ją, išskyrus kaip nurodyta toliau.

Atliekant finansinių ataskaitų auditą, mūsų atsakomybė yra perskaityti kitą informaciją ir apsvarstyti ar yra reikšmingų neatitikimų informacijai pateiktai finansinėse ataskaitose ar mūsų žinioms pagrįstoms atliktu auditu ir ar ji yra kitaip reikšmingai iškraipyta. Jeigu remiantis mūsų atliktu darbu, pastebime reikšmingą kitos informacijos iškraipymą, mes turime atskleisti šį faktą. Mes neturime su tuo susijusių pastebėjimų.

Mes taip pat privalome įvertinti, ar Įmonės metiniame pranešime pateikta finansinė informacija atitinka tų pačių finansinių metų finansines ataskaitas bei ar Įmonės metinis pranešimas buvo parengtas laikantis taikomų teisinių reikalavimų. Mūsų nuomone, pagrįsta finansinių ataskaitų audito metu atliktu darbu, visais reikšmingais atžvilgiais:

- Įmonės metiniame pranešime pateikti finansiniai duomenys atitinka tų pačių finansinių metų finansinių ataskaitų duomenis; ir
- Įmonės metinis pranešimas buvo parengtas laikantis LR įmonių atskaitomybės įstatymo reikalavimų.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už šių finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, priimtus taikyti Europos Sąjungoje, ir tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina finansinėms ataskaitoms parengti be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama finansines ataskaitas vadovybė privalo įvertinti Įmonės gebėjimą tęsti veiklą ir atskleisti (jei būtina) dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Įmonę ar nutraukti veiklą arba neturi kitų realių alternatyvų, tik taip pasiegti.

Už valdymą atsakingi asmenys privalo prižiūrėti Įmonės finansinių ataskaitų rengimo procesą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, o ne garantija, kad reikšmingą iškraipymą, jeigu jis yra, visada galima nustatyti per auditą, kuris atliekamas pagal TAS. Iškraipymai, kurie gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos, laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priimame profesinius sprendimus ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- Nustatome ir įvertiname finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės arba klaidų riziką, suplanuojame ir atliekame procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surenkame pakankamų tinkamų audito įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidų neaptikimo

rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidingas aiškinimas arba vidaus kontrolių nepaisymas.

- Suprantame su auditu susijusias vidaus kontroles, kad galėtume suplanuoti konkrečiomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, o ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Įmonės vidaus kontrolės veiksmingumą.
- Įvertiname taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių vertinimų bei su jais susijusių atskleidimų pagrįstumą.
- Padarome išvadą dėl taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Įmonės gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus finansinėse ataskaitose arba, jeigu tokių atskleidimų nepakanka, turime modifikuoti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, kuriuos surinkome iki auditoriaus išvados datos. Tačiau, būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Įmonė negalės toliau tęsti savo veiklos.
- Įvertiname bendrą finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją.

Mes, be visų kitų dalykų, informuojame už valdymą atsakingus asmenis apie audito apimtį ir atlikimo laiką bei reikšmingus audito pastebėjimus, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome audito metu. Taip pat pateikiame už valdymą atsakingiems asmenims patvirtinimą, kad laikmės atitinkamų etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo, ir juos informuojame apie visus santykius ir kitus dalykus, kurie, galėtų būti pagrįstai vertinami, kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskiriame tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą ir kurie laikomi pagrindiniais audito dalykais. Tokius dalykus apibūdiname auditoriaus išvadoje, jeigu pagal įstatymą arba teisės aktą nedraudžiama viešai atskleisti tokio dalyko arba, jeigu, labai retomis aplinkybėmis, nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje, nes galima pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokios pateikimo pasekmės persvers visuomenės gaunamą naudą.

Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Įmonės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu 2022 m. balandžio 14 d. buvome paskirti atlikti Įmonės finansinių ataskaitų auditą. Mūsų paskyrimas atlikti Įmonės finansinių ataskaitų auditą Įmonės visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu atnaujinamas kas dvejus metus ir bendras nepertraukiamo paskyrimo laikotarpis yra 5 metai. Patvirtiname, kad skyriuje „Nuomonė“ pareikšta mūsų nuomonė atitinka audito ataskaitą, kurią kartu su šia auditoriaus išvada pateikėme Įmonei ir jos valdybai. Patvirtiname, kad mūsų žiniomis ir įsitikimu, Įmonei suteiktos paslaugos atitinka taikomų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus bei neapima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų ne audito paslaugų.

Per audito vykdymo laikotarpį nesuteikėme kitų nei finansinių ataskaitų auditas paslaugų.

Audito, kurį atlikus išleidžiama ši nepriklausomo auditoriaus išvada, užduoties partneris yra Romanas Skrebnevskis.

Auditorius
Auditorius Romanas Skrebnevskis | Auditoriaus pažymėjimo Nr. 000471
UAB „ROSK Consulting“ | Įmonės audito pažymėjimo Nr. 001514
Vilnius, Lietuva | 2023 m. kovo 27 d.

Bendroji informacija

UAB FMĮ „Orion securities“ (toliau – Bendrovė) yra Lietuvos Respublikoje registruota uždaroji akcinė bendrovė. Jos buveinės adresas yra:

Antano Tumėno g. 4,
Vilnius, Lietuva.

Bendrovė užsiima finansiniu tarpininkavimu, kuris apima keturias pagrindines teikiamų paslaugų grupes: tarpininkavimo prekyboje vertybiniais popieriais paslaugas, įmonių finansų paslaugas, rinkos formavimo paslaugas bei turto valdymo paslaugas. Bendrovė pradėjo savo veiklą 1993 m. rugpjūčio 12 d.

2022 m. ir 2021 m. gruodžio 31 d. Bendrovės akcininkai:

	2022 m. gruodžio 31 d.		2021 m. gruodžio 31 d.	
	<i>Turimų akcijų skaičius</i>	<i>Nuosavybės dalis</i>	<i>Turimų akcijų skaičius</i>	<i>Nuosavybės dalis</i>
Orion Managing Partners B.V	55.008	70,01 proc.	55.008	70,01 proc.
Registracijos buveinė: Minderbroederssingel 11 6041 KG, Rurmondas, Olandija Juridinio asmens kodas: 856097378				
UAB Suprema LT	15.714	20 proc.	15.714	20 proc.
Registracijos buveinė: S. Fino g. 6-3, Vilnius, Lietuva Juridinio asmens kodas: 304135030				
Mindaugas Strėlis	7.850	9,99 proc.	7.850	9,99 proc.
Iš viso	78 572	100 proc.	78 572	100 proc.

Visos akcijos, kurių kiekvienos nominali vertė 20,27 eurų, yra paprastosios ir 2022 m. bei 2021 m. gruodžio 31 d. buvo pilnai apmokėtos. Įstatinis kapitalas 2022 m. ir 2021 m. nesikeitė. Bendrovė neturėjo įsigijusi savų akcijų.

2022 m. vidutiniškai Bendrovėje Lietuvoje dirbo 33 darbuotojai (2021 m. 27 darbuotojai).

Bendrovės vadovybė patvirtino šias finansines ataskaitas 2023 m. kovo 27 d., akcininkai turi teisę patvirtinti arba nepatvirtinti metinių finansinių ataskaitų ir reikalauti, kad vadovybė parengtų naujas finansines ataskaitas.

UAB FMĮ „Orion securities“ veikia pagal Lietuvos Respublikos Vertybinių popierių komisijos finansinių maklerių įmonės A kategorijos licenzijų Nr. A106 išduotą 2007 m. rugsėjo 6 d. sprendimu Nr. 2K-286.

A kategorijos licencija suteikia teisę Bendrovei teikti šias investicines paslaugas:

- priimti ir perduoti pavedimus;
- vykdyti pavedimus klientų sąskaita;
- sudaryti sandorius savo sąskaita;
- valdyti finansinių priemonių portfelius;
- teikti investavimo rekomendacijas;
- platinti finansines priemones įsipareigojant jas išplatinti;
- platinti finansines priemones be įsipareigojimo jas išplatinti.

Bendrovė teikia šias papildomas paslaugas:

- platina investicinių fondų vienetų;
- saugo, apskaito ir tvarko finansines priemones;
- suteikia paskolas, kuriomis siekiama suteikti galimybę klientui vykdyti operaciją su finansinėmis priemonėmis, jei jos davėjas yra susijęs su ta operacija;
- atlieka bendrovių analizę ir vertinimą.

info@orion.lt
+370 5 231 3833

A. TUMĖNO G. 4, 7 AUKŠTAS
LT-01109 VILNIUS

www.orion.lt